

Poučení pro pacienty ortodonticky léčené pevným rovnítkem

Vážení pacienti, vážení rodiče,

učinili jste rozhodnutí, že se pustíte do řešení nepravidelností zubů a čelistí u Vašeho dítěte nebo v ústech svých vlastních. Chtěla bych Vám průběh léčby usnadnit tím, že Vás blíže seznámím s ortodontickou léčbou pevným rovnítkem, včetně obtíží a případných rizik.

Ortodontická léčba pevným rovnítkem

Vlastní léčba začíná vstupním pohovorem, pečlivým vyšetřením a zdokumentováním současného stavu chrupu. Do nezbytné dokumentace patří otisky obou čelistí, podle kterých se v laboratoři zhotoví přesné modely chrupu. Další běžnou součástí dokumentace jsou rentgenové snímky a fotografie chrupu i obličeje. Po vyhodnocení veškeré dokumentace bude stanovena přesná diagnóza ortodontické vady a léčebný plán. Návrh léčebného plánu Vám bude vysvětlen a dohodnete se na jeho definitivní podobě.

Naším společným cílem bude dosažení nejen esteticky, ale i funkčně vyhovujícího chrupu. Křivé zuby jsou při kousání často přetěžovány, což může mít za následek onemocnění dásní a závěsného aparátu zubu. Stěsnané a skloněné zuby jsou také těžko přístupné kartáčku při čištění, ulpívá mezi nimi povlak a snáze se kazí.

Součástí ortodontické léčby je často extrakce (= vytažení) některých zubů. Mezery, které po vytažení zubů vzniknou, jsou využity k seřazení nepravidelně postavených zubů. Pomocí pevného rovnítka se mezery zcela uzavřou. Není třeba se obávat, že mezery po vytažených zubech v chrupu zůstanou.

Každá ortodontická léčba se skládá ze dvou částí, **aktivní fáze léčby a fáze retence** neboli udržování dosaženého stavu. **Obě části jsou stejně důležité a trvají přibližně stejnou dobu.** Aktivní fáze léčby trvá 1,5 - 2,5 roku, záleží na typu vady. Po tuto dobu je v ústech napevno nalepeno pevné rovnítko. Po srovnání zubů není možné ortodontickou léčbu ihned ukončit, protože zuby mají určitou dobu po léčbě tendenci putovat. **Pro stabilizaci zubů se obvykle používá snímací ortodontické rovnítko a tzv. pevný retainer.** Pevný retainer je tenký drátek, kterým jsou z vnitřní strany podlepeny dolní přední zuby. Není vidět, nevadí při jídle ani mluvení a přitom drží zuby srovnané.

Spolupráce lékaře a pacienta - podmínky úspěšné léčby

Ortodontická léčba je časově náročná a vyžaduje dobrou spolupráci pacienta s lékařem. Je nezbytně důležité dodržovat termíny návštěv stanovených lékařem. V opačném případě hrozí zdržení léčby, návrat směrem k původnímu stavu před léčbou nebo dokonce poškození zubů. Rovnátko nepůsobí automaticky. Během kontrol se ověřuje a obnovuje činnost řady součástek. **Kontroly jsou jednou za 4 až 6 týdnů během aktivní fáze rovnání zubů. Během retenční fáze jsou po 3 až 6-ti měsících.** Ačkoli se budu snažit maximálně přizpůsobit Vaším požadavkům, některé z návštěv budou jistě zasahovat do školní docházky nebo pracovní doby.

Ústní hygiena

Léčba může být zahájena jen u pacientů s **perfektní ústní hygienou a zdravými zuby**. Před nasazením pevného rovnátka je nutná **preventivní kontrola u Vašeho praktického zubního lékaře**. Ten také bude kontrolovat stav chrupu **každých 6 měsíců v průběhu ortodontické léčby**. Je omyl se domnívat, že při ortodontické léčbě se na preventivní prohlídky k praktickému zubnímu lékaři nechodí.

S nasazením pevného rovnátka do úst se samozřejmě zvýší nároky na hygienu chrupu. Lékař je povinen podat každému pacientovi podrobnou instrukci o čištění rovnátka i zubů. Je vhodné si koupit speciální zubní kartáček na čištění rovnátka a další doporučené pomůcky na odstranění zubního povlaku. Ulpívající zubní povlak způsobuje totiž zubní kaz a záněty dásní, které kromě jiných obtíží výrazně brzdí ortodontické posuny zubů. Doporučujeme též používání zubních past a ústních vod s fluorem, nevhodné jsou zubní pasty s bělicím účinkem. V boji proti zubnímu kazu pomáhá i materiál, kterým je rovnátko na zuby upevněno. Obsahuje fluor a uvolňuje ho do okolí. Pod dobře držícími kroužky a zámky se vám zuby nezkaží. Nebezpečí vzniká jen tehdy, když se kroužek či zámek uvolní a není včas nalepen zpět.

Život s rovnátkem

Vlastní nalepení pevného rovnátka nebolí, ale po nasazení a každé změně jeho aktivních částí mohou být zuby několik dní citlivé a mohou se lehce viklat. Je to známkou toho, že se zub uvolňuje a posunuje do správné polohy. Tyto pocity by měly brzo pominout.

Pacient, popřípadě jeho rodiče, by měli rovnátko důkladně poznat, snažit se přizpůsobit životní režim léčbě a rovnátko chránit. **V případě poškození rovnátka neprodleně vyhledat ošetřujícího lékaře a zjednat nápravu, nečekat na termín pravidelné kontroly.**

Pacienti často po skončení aktivní léčebné fáze podcení stabilizační proces a neřídí se doporučením lékaře, což má za následek větší či menší recidivu neboli návrat směrem k původnímu stavu před léčbou.

Výskyt komplikací

- Jak již bylo uvedeno, může vzniknout po nasazení ortodontického aparátu tlak na zuby, někdy až bolestivý. Tyto obtíže mizí obvykle během 2 až 3 dní, pokud ovšem neustupují a jsou neúnosně velké nebo se rozšiřují na okolní tkáň, je nezbytné vyhledat ošetřujícího lékaře.
- Může dojít k prodloužení původně plánované délky aktivní fáze léčby a to v důsledku nepředvídatelných komplikací v průběhu realizace léčebného plánu nebo neobvyklé reakce tkání pacienta
- Občas je potřeba léčebný plán pozměnit nebo rozšířit, abychom úspěšně dokončili plánovanou úpravu
- Někdy je reakcí určitých skupin zubů na obtížné posuny u disponovaných pacientů tzv. resorpce na kořenech zubů, což je zkrácení kořene zubů. Toto postižení lze jen velmi zřídka předvídat. Pokud už vznikne, bývá malého rozsahu a pro pacienta neznamená hrozbu estetického ani funkčního handicapu.
- Pokud pacient z nějakého důvodu nedodrží léčebný režim, může dojít nejčastěji k nedokonalému výsledku, někdy k poškození povrchu zubů vlivem nedostatečné hygieny, a velmi zřídka i k většímu poškození chrupu.
- Ve velmi výjimečných případech je zub pevně srostlý s kostí (stává se to například po úrazech zubů). S takovým zubem pak ortodontický aparát nedokáže pohnout a zub nelze zařadit správně do zubního oblouku. Bohužel tyto případy nelze většinou předem odhalit. Naštěstí je to stav extrémně vzácný.

Platby:

Lékař je povinen Vás před zahájením léčby informovat o ceně ortodontického aparátu.